

Poblat de Sant Pau de Pinós

Santa Maria de Merlès

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector sud del terme municipal
Emplaçament A 600 metres de la carretera BV-4401, punt quilomètric 13'250.

Coordenades:

Latitud: 41.9726
Longitud: 1.96008
UTM Est (X): 413839
UTM Nord (Y): 4647257

Classificació

Número de fitxa 08255 - 119
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Prehistòric Edats dels Metalls
Segle -X/-VII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Jaciment força erosionat.
Protecció Inexistent
Número inventari Sí, CC.AA. 6493
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 014A00016
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dc., 03/10/2007 - 02:00

Descripció

El poblat de Sant Pau de Pinós es troba situat en una zona aturonada coberta de bosc d'alzina i de pi, a uns 400 metres a llevant de l'església de Sant Pau de Pinós.

Es tracta d'un lloc d'habitació amb estructures peribles, que fou excavat l'any 1918 per Mn. Serra Vilaró el qual l'anomenà "poblat de Merlès". De tot el jaciment, força més extens, es va excavar bàsicament una casa de planta més o menys quadrangular (3'30 metres de costat) que proporcionà tres nivells estratigràfics dels quals l'inferior contenia una gran quantitat de terrissa feta a mà, de la qual es poden distingir dos grups principals:

A/ Ceràmica amb superfícies cuidades i llustroses. Correspon a la terrissa més genuïna dels pobles dels Camps d'Urnès. Les formes solen ser gerres bitrocòniques amb peu diferenciàt i anul·lar, i tasses de petites dimensions amb nansa vertical. També en són característics els plats-tapadora troncocònics amb una nansa horitzontal. S'hi troben tres tipus de decoracions associades:

1. Acanalats poc profunds, horitzontals i oblicus.
2. Línies d'incisions en espina de peix
3. Impressions fetes amb fil metàl·lic enrotllat.

B/ Ceràmica de superfície grollera. Es tracta de la ceràmica indígena evolucionada dels models d'inicis de l'Edat del Bronze i que, en aquest moment, queda relegada, sobretot, a les gerres de mida gran i mitjana destinades a emmagatzement. Són de forma ovoïde, amb el fons pla i una vora fortment exvasada sovint amb el llavi bisellat.

La decoració d'aquestes terrisses és molt repetitiva i es caracteritza pel seu "barroquisme" que sovint s'estén a tota la superfície de la peça. Aquest element junt amb la decoració realitzada amb la tècnica d'impressions amb petxina de càrdium (exòtica en les cultures del Bronze final català), ha fet que s'hagi considerat el jaciment de Merlès com a propi d'una cultura diferenciada de les altres manifestacions catalanes de la mateixa època. Altres decoracions que s'hi troben associades són els cordons aplicats, les empremtes digitals, les incisions en zig-zag i les decoracions pentinades.

Els treballs de 1918 van poder ésser comprovats en una campanya realitzada per Miquel Cura i Jordi Rovira l'any 1973. Els resultats de la campanya no van aportar res de nou pel que fa als materials exhumats però l'excavació va demostrar l'existència d'un mur continu on s'hi adossaven diferents àmbits habitacionals, amb una estructura de poblat similar a les conegudes als poblats lleidatans de la mateixa època. Malauradament les restes arquitectòniques estaven molt degradades.

Observacions:

La imatge ha estat extreta del llibre "El Berguedà de la Prehistòria a l'Antiguitat".

Història

L'any 1918 Mn. Serra Vilaró va realitzar una campanya d'excavació en l'indret conegut com el poblat de Merlès. L'any 1973 es va realitzar una altra campanya d'excavacions realitzada per Miquel Cura i Jordi Rovira.

La datació del poblat de Merlès ha estat durant molts anys molt controvertida. L'esmentada revisió feta per Cura i Rovira indicava una franja cronològica entre el segle IX i començaments del VII a.C. Altres hipòtesis modernes apunten una datació més centrada a mitjans segle VII a.C. a causa de la poca terrissa amb decoració d'acanalats, l'absència absoluta de decoracions de Mailhac (presents en contextos propers com en la balma de les Heures -Perafita) i la troballa de decoracions amb impressions de cordeta metàl·lica pròpia de les darreres etapes del Bronze Final. També la decoració d'impressions amb petxina de càrdium sempre ha estat localitzada en contextos protoibèrics o molt tardans.

Bibliografia

CASTANY, Josep et altri (1990). El Berguedà de la Prehistòria a l'Antiguitat. Àmbit de recerques del Berguedà.

SERRA, Joan (1928). Ceràmica de Merlès. Musaeum Archaeologicum Diocesanum.

Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Santa Maria de Merlès. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat el març de 2007.

